

Schitterende sterren

Prekenserie thema: Geloofsopvoeding 1

Filippenzen 2:15

Ds. Ilonka Terlouw | Tollebeek | winter-voorjaar 2021

1. Sluiting van de scholen

Afgelopen woensdag kreeg mijn dochtertje een nieuwe poster mee naar huis. Een afstreekkalender voor de sluiting van haar basisschool, deel twee. Als je het hoekje linksboven afknipt, kan je de kalender aan deel één plakken. Het schijnt dat Roos die vóór de kerstvakantie heeft meegekregen. De afstreekkalender is bedoeld om de kinderen enig houvast te geven en mee te nemen in wat er gebeurt. Zo'n *lockdown* gaat al snel over hun hoofden heen, maar het raakt hen weldegelijk.

Op het moment wordt gekeken of de basisscholen misschien toch eerder open kunnen. Het belang van onderwijs is immers groot: de leerachterstanden lopen op, de socialisatie van kinderen is in het geding, en de oplopende stress, druk en soms zelfs agressie thuis doet kinderen geen goed.

In het voorjaar maakte ik me er allemaal niet zo druk om. Ja, de kinderen thuis was lastig. Dat wel. Alec ging ook echt wel gebukt onder het gemis aan structuur, kinderen, vriendjes, de isolatie. Tegelijk maakte ik me qua leerachterstanden weinig zorgen. Hij zat immers in groep 2, een kleuterklas. Het zou zo'n vaart niet lopen.

Uit onderzoek blijkt inmiddels dat de grootste leerachterstanden zijn opgelopen in groep 3 van de basisschool en klas 1 van de middelbare scholen. De start van een leerweg is cruciaal. En laat Alec dit jaar nou in groep 3 zitten... Dan ga je je plots iets meer zorgen maken over de kwaliteit van het onderwijs dat je kind krijgt. En gezien alle berichtgeving in de media, ben ik bepaald niet de enige. Goed onderwijs voor onze kinderen vinden we belangrijk. Super belangrijk zelfs. Hun toekomst, het welzijn van onze kinderen staan ermee op het spel.

En dat brengt me bij het onderwerp en de vraag van deze morgen. Ik val maar met de deur in huis: **Maken we ons net zo druk om goed onderwijs voor onze kinderen waar het hun geloofsopvoeding betreft?** Is goed onderwijs voor onze kinderen in het geloof niet net zo belangrijk? Ik kan niet anders dan het antwoord gelijk invullen met: Ja, dat is belangrijk. Super belangrijk zelfs. De Toekomst (met een hoofdletter!) en het welzijn van onze kinderen staan ermee op het spel.

2. Introductie van serie preken over 'Geloofsopvoeding'

Vandaag wil ik daarom aandacht vragen voor deze specifieke vorm van thuisonderwijs: het onderwijs aan onze kinderen in het geloof.

De kerk is al sinds maart dicht of grotendeels dicht. Geloven thuis of vanuit huis zet de toon. We doen ons best, als kerk, om iedereen daarbij te helpen door bijvoorbeeld diensten te streamen. De kinderkerk werkt ongelooflijk hard om gezinnen van verhalen, achtergrondinformatie en werkjes te voorzien. Maar uiteindelijk moeten jullie het thuis zelf doen.

In het najaar verschenen dan ook verschillende publicaties over 'huisgodsdienst in tijden van corona.'¹ Geloven thuis: Hoe doe je dat? Hoe geef je daar handen en voeten aan? Zelf, samen met je partner, en met je gezin. Wat doe je vóór je kinderen, mét je kinderen? Wat geef je ze mee? Het leek mij zinnig om daar ook in onze gemeente eens samen bij stil te staan.

De komende diensten zal daarom het thema 'geloofsopvoeding' centraal staan en zullen verschillende aspecten ervan aan bod komen.

Hoe voed je je kinderen op *in* het geloof, *vanuit* het geloof?

Wat geef je ze mee? Hoe doe je dat dan?

Wat zijn de dingen waar je als ouder tegenaan loopt?

Wat kan je als opa of oma voor je kleinkinderen betekenen?

Wat zijn do's en don'ts, tips en tricks?

Welke materialen zijn er beschikbaar?

Waar moet je op letten?

Al die vragen kunnen onmogelijk in één dienst aan bod komen. Dus we beginnen gewoon en gaan dan stap voor stap verder in de komende diensten waarin ik voorga.

Een andere disclaimer die ik wil maken, is dat ik op dit onderwerp niet de expert ben. Ik ben geschoold in de Bijbel, en als theoloog, niet als pedagoog. Ik kan me inlezen, ik kan Bijbelse kennis verbinden met wat ik lees en met waar ik ook in mijn ervaring als moeder tegenaan loop, ik kan vragen verwoorden, gedachtes aanreiken, maar er zal altijd meer over te zeggen zijn. Het punt is, dat de geloofsopvoeding van onze kinderen zó belangrijk is, dat ik de uitdaging toch maar oppak om het gesprek erover aan te wakkeren.

3. Hoe heb jij je geloofsopvoeding ervaren?

Waar onze bezinning op het thema 'geloofsopvoeding' te beginnen? Twee vragen verdienen de aandacht.

Als eerste wil ik je vragen terug te kijken naar je eigen opvoeding. Wat deden jouw ouders aan geloofsopvoeding en hoe heb je dat ervaren? Wat voor gevoelens roept het op als je daar aan terugdenkt? **Je eigen geschiedenis speelt een belangrijke rol in afwegingen die je maakt, soms bewust, maar misschien nog wel vaker onbewust.** Je eigen geloofsopvoeding vormt als het ware je vertrek punt. Het vormt een referentiekader dat je kan helpen om te bepalen hoe je zelf vorm zou willen geven aan de geloofsopvoeding. Denk daarom eens terug aan je eigen jeugd. Zou je het zelf ook zo willen doen of zou je bepaalde dingen anders willen doen?²

Laat me een voorbeeld geven. Een paar jaar geleden kocht ik voor het gebruik hier in de kerk het spel 'kaarten op tafel'. Ik heb het al wel vaker genoemd en velen van jullie hebben van mij al eens de uitnodiging gekregen om een beeldkaart te kiezen bij een bepaald thema of een bepaalde vraag. Eén beeld zegt soms meer dan 1000 woorden. Ook voor jezelf kan het heel verhelderend werken.

Toen ik die kaarten net had gekocht, benaderde ik mijn gewoonlijke slachtoffer om één en ander uit te testen: mijn man, Remco. En ik stelde hem een vraag die erg aansluit bij het thema van vandaag: wat heb jij van het geloof meegekregen vroeger? Kies een kaart die daar iets van laat zien.

Nu is Remco niet zo'n beeldkaarten-man, maar zijn keuze was uiteindelijk trefzeker. Hij koos déze kaart: een doolhof. Hij vertelde dat er bij hem thuis allerlei vaste gebruiken rondom het geloof waren. De kerkgang en bidden voor het eten. Dat deed je zo. Zo hoorde het. Maar waarom precies? En wat de kern precies van het geloof

was? Het doel? Hij kon er in ieder geval niet veel kaas van maken. Het geloof was een doolhof waarin hijzelf pas later de weg vond.

Zoals gezegd: Het kan heel verhelderend werken nog eens

terug te denken aan je eigen geloofsopvoeding en je dan af te vragen of dat is hoe je je kinderen zelf wilt opvoeden. Wat roept warme gevoelens op? En: *waarom*? En als sommige dingen je niet bevielen, *waarom* dan niet?

4. Waarom zou je kind moeten gaan geloven? De 'Golden Circle' toegelicht

Waarom wel of waarom niet? Misschien is het je al opgevallen dat ik de waarom-vraag al een paar keer heb gesteld. Dat is namelijk de tweede vraag die ik vanochtend aan de orde wil stellen. **Het bepaalt ons bij het uitgangspunt van ons doen en laten: Waarom zouden we ons überhaupt druk maken om de geloofsopvoeding van ons kind? Waarom zou je kind moeten gaan geloven? Waarom? Wat motiveert je eigenlijk?**

En vraag dan maar eens stevig door bij jezelf.

Kinderen kunnen dat zo mooi, doorvragen. Dan zeg je iets als:

'Ik vind geloven belangrijk.'

'Waarom dan, mama?'

'Omdat, ik het belangrijk vind dat je God leert kennen'

'Waarom dan, mama?'

'Omdat God van je houdt.'

'Waarom dan mama, hou jij dan niet van me?'

'Jawel, maar toch heb je God ook nodig.'

'Waarom dan, mama?'

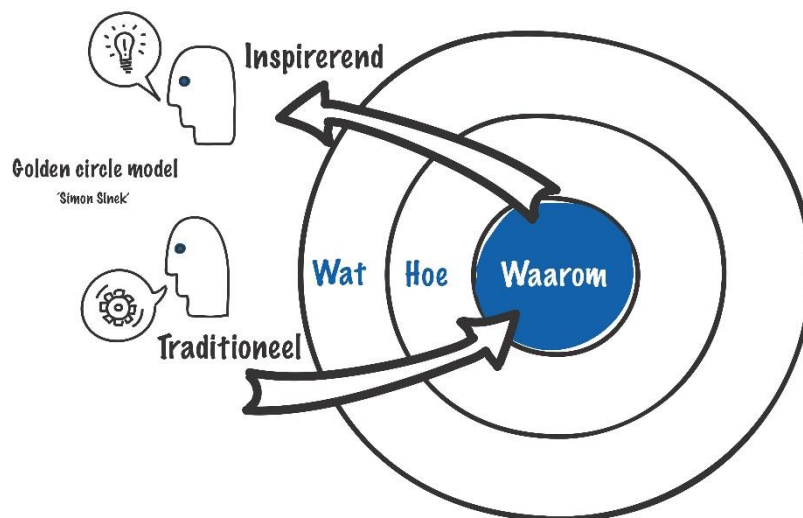
'Omdat ik wil dat je gelukkig bent'

'Maar waarom heb ik God dan nodig?'

'Omdat eh... tja...'

Ga dat gesprek maar eens aan! En kijk dan eens waar je uitkomt.

Ik heb geleerd dat de 'waarom' vraag altijd de eerste stap tot succes vormt, als ik het in dat soort woorden mag gieten. Als je wilt dat je geloofsoopvoeding enige kans van slagen heeft, begin dan bij de waarom vraag. Die les is gebaseerd op het model van de 'Golden Circle' van Simon Sinek. Zoek maar eens op internet op.³ Het is een heel bekend model, dat inspirerend leiderschap stimuleert. Je kunt het toepassen op allerlei terreinen van je leven.

Een belangrijke constatering van Simon Sinek is de volgende. Ik citeer:

'Iedereen weet *wat* hij doet,
 een gedeelte weet *hoe* hij het doet,
 maar weinigen weten *waarom* ze het doen.'

Wat er in de praktijk vaak gebeurt, is dat we van buiten naar binnen werken. Zie de pijl 'traditioneel'. Het liefst gaan we direct aan de slag. Dat is de buitenste cirkel, het het concrete 'wat' we doen. Het gevolg is dat we al te gemakkelijk dingen kopiëren die we anderen zien doen. We nemen bijvoorbeeld gebruiken van vroeger, van thuis, klakkeloos over, zoals het Bijbellezen na het eten. En waarom we dat dan doen? Eh, ja zo deden we het vroeger bij ons thuis ook. Soms vragen we ons nog af *hoe* we dat beter zouden kunnen doen en schaffen een modernere Bijbelvertaling aan met mooie illustraties. Maar zelden vragen we ons af waarom we het nu eigenlijk doen. Bijbellezen is gewoon belangrijk, dat snap je toch wel?

Simon Sinek stelt echter, dat als je begint bij het waarom, je leiderschap – in dit geval je opvoeding – veel inspirerender zal zijn en dat als gevolg je acties veel meer rendement zullen opleveren.

5. Onze visie voor onze kinderen

Wat zijn jouw diepste drijfveren? Een antwoord als 'het geloof is belangrijk voor me', dat zegt te weinig. Wat heb je eigenlijk voor ogen met de geloofsopvoeding? Probeer er eens woorden aan te geven wat jouw wensen voor je kind zijn: **'Als mijn kind volwassen is, dan hoop ik dat...'**

Laat mij een poging wagen:

'Als mijn kind volwassen is, dan hoop ik...
dat het er klaar voor is en toegerust is
om zijn/haar plek in te nemen
in de samenleving en in de wereld.
En dan hoop ik ook, dat het op die plek,
geluk zal aantreffen of gelukkig zal worden.'

Zoiets. 't Is even zoeken. Ik ben ook nooit zo blij met de woorden 'gelukkig worden'. Alsof dat het doel van het leven is. Dan mist er naar mijn gevoel iets. Ik denk dat je geluk daar aantreft en dat het voldoening geeft, als je iets voor een ander doet. Zoiets heb ik ook voor ogen met 'je plek innemen' in de wereld. En dat heeft voor mij alles te maken met God en met wat God van ons vraagt.

Misschien is het goed dat even expliciet te benadrukken. Vanuit mijn visie heeft geloofsopvoeding **niet** allereerst te maken met een opvoeding die ertoe leidt dat je kind straks een betrokken kerklid is en daar een fijn thuis vindt. **Geloofsopvoeding is erop gericht dat je kind tot zijn recht komt en straks als volwassene tot zijn of haar doel komt.** Dat betekent vanuit het geloof gezien: dat je kind **tot Gods doel** met zijn of haar leven komt.

5. Gods doel voor het leven van je kind

Wat is Gods doel voor het leven dan?

Dat kan je op meerdere manieren verwoorden, maar laat me vandaag aanhaken bij de nieuwjaarspreek van 3 januari. Toen stonden we stil bij onze identiteit als schepsel van God en de plek die God ons in deze wereld geeft. We lazen toen, hoe wij als mens gemaakt zijn naar Gods evenbeeld (Gen. 1:26). We zijn bedoeld om, als vertegenwoordigers van God, een bijdrage te leveren aan deze wereld. We mogen meebouwen aan deze wereld námens God. En dat mag je sámen met anderen doen – Zo vulde Genesis 2 aan: 'Het is niet goed dat de mens alleen is' (Gen. 2:18). Samen mogen we bouwen aan Gods Koninkrijk.

Dat is een Koninkrijk waar we onmogelijk over kunnen spreken, zonder de naam van Jezus te noemen. In Hem ontmoeten we God. Door Hem blijkt dat Koninkrijk, dat een verloren zaak leek te zijn, toch nog te gaan slagen. Jezus legt ons uit, dat als je zo in het leven staat, als je je bij hem voegt en namens God verantwoording wil dragen

voor de wereld en de mensen, dan ben je een licht in de wereld, een stad op een berg, een lamp op een standaard, het zout van de aarde (Matt. 5). Paulus zegt het zo: dan ben je als een 'ster die schittert aan de hemel' (Fil. 2:15). Dat is waar hij op hoopt voor de kinderen die hij heeft groot gebracht.

Dát is wat ik hoop voor mijn kinderen. Dat het schitterende sterren zullen zijn. Zó te leven, daar ben ik van overtuigd, geeft het leven van je kind zin en doel, voldoening. Wie meebouwt aan dit Koninkrijk, zal daarom iets gaan ervaren van het leven 'in al zijn volheid'. (Johannes 10:10). Met dit Koninkrijk begint het leven tot in eeuwigheid. De hemelse samenleving gegoten in goud begint er vorm te krijgen.

Als jouw kind, daar nou eens deel van zou kunnen uit maken en daaraan zou mogen bijdragen...

Dat alles bij elkaar, brengt mij tot de volgende visie.

Visie voor de geloofsopvoeding

van moeder Ilonka, voor Alec en Roos

Ik verlang dat mijn kinderen als zij volwassen zijn:

- als beeld van God en evenbeeld van Jezus Christus hun plek in deze wereld zullen mogen innemen (*Gen. 1:26 en Rom. 8:29*).
- zullen schitteren als sterren (*Fil. 2:15*)
- het leven in overvloed zullen vinden (*Joh. 10:10*)
- het leven tot in eeuwigheid mogen binnengaan (*Joh. 17:3*)
- geluk en genade mogen ontvangen, alle dagen van hun leven (*Ps. 23:6*)

7. Tot slot: mijn visie en de jouwe

Als je zo gaat nadenken over geloofsopvoeding, dan voel je misschien al wel aan dat geloofsopvoeding meer te maken heeft met fómattie dan met informatie. Natuurlijk hebben je kinderen informatie nodig over de Bijbel, het geloof en de kerk. Maar belangrijker is hoe je ze toerust voor een leven tot Gods eer. Hoe werk je met hen aan hun karakter, aan de vorming van hun identiteit? Hoe leer je ze Jezus na te volgen?

Het zijn allemaal vragen die beginnen met 'hoe'. En daarmee zijn het vragen voor een volgende keer. Vandaag stond het waarom centraal. Het is een vraag naar jouw of jullie visie voor de geloofsopvoeding van jullie kinderen. Ik heb je een inkijkje gegeven in mijn verlangens en die vanuit de Bijbel toegelicht. Nu is het jullie beurt. Ga er eens voor zitten, denk erover na, zet er een boom over op en bepaal je koers.

Nu jij!

1. Geloofsopvoeding bij jou thuis vroeger?
2. Jouw verlangens voor je kinderen?

GewoonGeloven.com

HonkaTerlouw.com

¹ Zie o.a. *Kontekstueel. Tijdschrift voor gereformeerd belijden nu*. Themanummer: Huisgodsdienst in tijden van corona. 35/2, 2020.

² Toegankelijke blogs over geloofsopvoeding vind je op de site van het NBG, e.g.:

<https://debijbel.nl/blogs/bijbellezen-met-kinderen-een-spannende-reis>.

³ <https://www.kennisdomein.nl/ondernemen/golden-circle-simon-sinek/>